CDA Groningen

Woordvoering begroting 2016

‘De samenleving is meer veranderd door de komst van de wasmachine dan door internet’

11 november 2015

René Bolle

CDA-fractie

Kleine wasjes, grote wasjes

Voorzitter onze samenleving verandert in rap tempo. Veel maatschappelijke processen voltrekken zich min of meer autonoom. Dat hoor ik van verschillende politieke partijen en dat lees ik steeds vaker in gemeentelijke stukken. En dat zet me aan het denken. Wat de gemeente nu aan het doen is, is dat nog wel wat de samenleving straks nodig heeft? Het beleid dat we nu uitstippelen, is dat op het moment dat we erover besluiten al weer niet achterhaald? Omdat de samenleving dan weer veranderd is?

Maar voorzitter, de samenleving is meer veranderd door de komst van de wasmachine, dan door de komst van internet. Dat zegt althans de Zuid-Koreaan Ha-Joon Chang, econoom aan de universiteit van Cambridge. Chang betoogt dat internet de samenleving niet radicaal heeft veranderd. Natuurlijk dingen zijn anders geworden. In plaats van een krant te lezen, lezen veel mensen het nieuws nu online. Kleding, boeken, en zelfs wasmachines worden op internet gekocht. Maar dat is niet direct revolutionair. Maar wat heeft de komst van de wasmachine dan voor impact gehad op de samenleving? Die impact is vooral zichtbaar bij de emancipatie van de vrouw. En dan voornamelijk door minder huishoudelijk werk. Volgens de econoom is er, afgezien van de industriële revolutie, geen technologie die op zo'n grote schaal en in zo'n korte tijd een heel beroep overbodig heeft gemaakt. De wasmachine heeft ervoor gezorgd dat de beroepsbevolking bijna is verdubbeld en de productiviteit ook.

'Vrouwen begonnen minder kinderen te krijgen, kregen meer te zeggen in hun relatie en genoten een hogere status. Chang twijfelt er niet aan of deze emancipatie van de vrouw heeft meer gedaan voor de democratie dan internet. De wasmachine staat symbool voor de fundamentele verandering in de manier waarop er naar vrouwen gekeken wordt. De samenleving is er meer door veranderd dan door internet.'

Hij chargeert het wat, en er zijn tal van andere zaken die ook aan de emancipatie hebben bijgedragen, maar het gaat om het verschil in impact op de samenleving. Mensen denken vaak dat ze zich midden in een revolutie bevinden, maar realiseren zich vaak niet hoe groot de veranderingen in het verleden waren. En de fascinatie met iets wat nieuw is, staat in schril contrast met de onderwaardering van dingen die al gemeengoed zijn.

De telegraaf was een revolutie, maar niemand die dat nu nog zo ervaart. De telegraaf zorgde ervoor dat berichten veel sneller over lange afstanden konden worden overgebracht. De fax deed dat nog sneller, en internet weer iets sneller.

Als u dan voor de zoveelste keer leest of hoort dat de samenleving razendsnel verandert, denkt u dan maar aan die wasmachine. En als u weer eens de was doet, denk dan eens aan hoe revolutionair dat proces voor de samenleving geweest is.

Gebiedsgerichte aanpak en onderhoud

De begroting 2016. Het tweede volledige jaar van dit college. We zien vooral dat beleid voortgezet wordt en experimenten en veranderlabs om als gemeente anders te gaan werken. Ook het budget van de wijkwethouders begint eindelijk vorm te krijgen. 5,7 miljoen voor wijkgericht werken. En dat budget is voor meer dan 80% bestaand geld uit bestaande programma's (82%-4,7 miljoen oud, 1 miljoen nieuw). Het is in feite niet veel meer dan hoe het ging met het Nieuw Lokaal Akkoord, met als grote verschil dat het gefinancierd wordt door de gemeente. De dekkingen komen uit allerlei programma's en een van de grotere is beheer en onderhoud. 620.000 euro. Voorzitter, de fascinatie

voor het nieuwe moet ons niet teveel afleiden van de dingen die sommige mensen als vanzelfsprekend zien. Zoals een schone stad. Misschien is dat niet vernieuwend of sexy, maar wat het CDA betreft een van de basis dingen waar de gemeente voor zou moeten zorgen. Wij zien met het huidige stadsbeeld niet voor ons dat het mogelijk is om nog eens zo'n bedrag uit beheer en onderhoud weg te halen. En dat kan geen verrassing zijn, want ook in 2014 zeiden we dat al. Daarom dienen we een amendement in om deze extra bezuiniging op beheer en onderhoud tegen te gaan.

Tarieven

In 2015 is besloten om in 4 stapjes van 5 euro het tarief op parkeren te verhogen. Dat is het wat het CDA betreft ook wel voldoende. Niet iedereen heeft de mogelijkheid om de auto ergens anders te parkeren en om dan maar het tarief te blijven verhogen gaat geen effect hebben anders dan het spekken van de gemeentekas. Daarnaast loopt er ook nog een onderzoek naar het parkeerbedrijf en om daar nu al een voorschot op te nemen zonder dat onderzoek te kennen lijkt ons niet verstandig. En met het spekken van de gemeentekas heb ik gelijk een mooi bruggetje naar de tarieven voor begraven. Die stijgen naar een niveau van 100% kostendekkendheid. De evenemententarieven stijgen ook. Met 2% naar een niveau van 17% kostendekkendheid. De tariefsverhoging op begraven levert 37.000 euro op en van de evenementen 19.000. Als je overal naar 100% wil dan zal je toch echt een grotere stap moeten maken bij de tarieven voor evenementen. Iedereen gaat dood, dat is één van de zekerheden in het leven. Maar of je wel of niet naar een feestje gaat, daar kun je voor kiezen. Het verschil is echt te groot, en bij de keuze voor cremeren of begraven zou wat ons betreft de kostenoverweging niet het voornaamste argument voor mensen moeten zijn. We dienen daarom 2 amendementen in samen met de ChristenUnie.

Kon minder

Maar voorzitter waar we vandaag over besluiten is ook relatief, als je ziet wat er allemaal in de wereld gebeurt, hoeveel mensen hun huis zijn ontvlucht, gebieden in de brand staan… en je kijkt dan naar hoe we er in Groningen voor staan – dan besef je meer dan ooit dat wij het hier in Nederland en Groningen aardig voor elkaar hebben. Ondanks alle problemen die mensen in onze gemeente hebben. T' kon zeker minder. Maar kan't ook beter? Dat wat we de gemeente allemaal doet, gebeurt dat ook effectief? Is de basis echt op orde. Ik denk dat een aantal keuzes er voor kunnen zorgen dat het nog beter gaat. Maar die keuzes moeten wel gemaakt worden. Het college heeft in de voorjaarsbrief een kerntaken- of kerndoelendiscussie beloofd. Vanuit die discussie zouden we dan kiezen wat we willen bereiken als gemeente en wat dat gaat kosten. En ook stoppen met dingen niet bijdragen om het doel te bereiken. Ik hoor het college er niet meer over. Het zou kunnen liggen aan het feit dat het een hele opgave bleek te zijn om de twee gezichten van de coalitie bij elkaar te krijgen in die kerntakendiscussie. Aan de ene kant D66 en de VVD, die toch vooral een kleinere overheid voor zich zien. En aan de andere kant de PvdA en GroenLinks die de rol van de gemeente liever nog wat groter zien. Maar er is ook verbinding tussen de twee gezichten. De lijm die de coalitie bij elkaar houdt. En dat is de gezamenlijke fascinatie voor het nieuwe. Of zoals de informateur het in 2014 zo prachtig nietszeggend wist te verwoorden: progressief vooruitgangsdenken. Maar juist die fascinatie zorgt er voor, dat de discussie over wat de basistaken van de gemeente zijn, dus niet gevoerd wordt. Nieuwe dingen, leuke dingen, experimenten, veranderlabs, inspiratiefestivals, woonmanifestaties, allemaal zonder duidelijk doel en niet achteraf meetbaar. Maar wel gefinancierd met belastinggeld. Maar de maatschappelijke kosten baten analyses komt in 2016 en dat moet twee

miljoen opleveren in 2017. Ik ben benieuwd of dat de splijtzwam of de bisonkit gaat worden voor het college, want dat er alsnog moeilijke keuzes gemaakt moeten worden is wel duidelijk.

Armoede
Waar de samenleving en de overheid een gezamenlijke taak hebben is op het gebied van armoede. Want alhoewel het over het algemeen goed gaat in Groningen zijn er teveel kinderen in de stad die opgroeien in armoede. Eén van de duurdere aankopen is een fiets. En er zijn kinderen in de stad die dan ook geen fiets hebben. En dat is in fietsstad050 extra pijnlijk. In het Kindpakket zijn er mogelijkheden om een tweedehands fiets te bemachtigen maar er dreigt een tekort aan kinderfietsen. Een mogelijkheid om de aanvoer van tweedehands fietsen te vergroten is om aansluiting te zoeken bij het Kinderfietsplan van de ANWB. Of een Groningse variant daarvan. Meer toevoer van fietsen vanuit de stad, maar bijvoorbeeld ook gebruik maken van de fietsen die in beslag genomen zijn door de gemeente en aan de Travertijnstraat staan. Zodat alle kinderen kunnen meegenieten van fietsstad050. Ik ben benieuwd of het college hier iets in ziet.

Financiën
Voorzitter, het college stelt voor om nu niks te doen aan de 14,5 miljoen tegenvaller van de BUIG-gelden. Wel ligt er een collegebrief met een mogelijke oplossing. En technisch gezien sluit de begroting weliswaar, maar dat er een klap aankomt is wel duidelijk. Mijn fractie is geen groot voorstander van de gekozen oplossing, maar die ligt vandaag ook nog niet voor. We zullen eerst afwachten hoe hard de klap is en welk bedrag we we moeten opvangen. Vooralsnog steunen we de wethouder in zijn gevecht met de staatssecretaris.
En we wachten af waar de oud judoka mee de mat afkomt.

Andere democratie
Wat we de laatste tijd meer en meer zien (bij bijvoorbeeld D66) is de hang naar een andere democratie. En dan gaat het vaak niet om een gekozen vorm van democratie. Maar vooral een op wijkniveau, bijvoorbeeld door loting. En met wijkwethouders en gebiedsteams. Stadjers meer zeggenschap geven over hun directe leefomgeving, ik ben eerlijk gezegd nog geen partij in de raad tegen gekomen die tegen meer zeggenschap van burgers in hun wijk is. Maar de fascinatie voor het nieuwe haalt de focus weg bij de taak die raad heeft. Want volgens ons zijn de meeste raadsleden vooral stadjer en wijkbewoner en niet in de eerste plaats 'politici'. Want laten we eerlijk zijn: als dat wel het geval zou zijn, dan waren de debatten wel wat beter geweest.
En als we ons wat meer als inwoner van de stad zouden gedragen en wat minder als 'politici' dan zouden we volgens mij niet meer gaan debatteren over zaken waar we helemaal niet over gaan. Een 1,5 uur durende discussie over TTIP in de raadscommissie. De stad en de stadjers hebben er geen klap aan. Die hang naar vernieuwing in de democratie heeft ook iets pedants. Het is de fascinatie voor het nieuwe in optima forma: op zoek gaan naar een andere structuur, want de huidige werkt niet. Maar zou het kunnen dat het niet aan de structuur ligt, maar aan iets anders? Zou het kunnen dat de gemeenteraad beter zou functioneren als iedere partij de verandering in zichzelf zou zoeken? In plaats van het probleem op het bordje van de wijken te leggen en er een probleem van de stad van te maken? Lost u het maar op betrokken burger, want de gemeenteraad die is er voor, ja waar is die voor?

Is die er alleen nog maar voor de lastige beslissingen? Voor belangenbehartiging van het overkoepelende belang - algemene belang? Het zal namelijk altijd nodig zijn om te voorkomen dat we als stad in de 'not in my back yard' problematiek belanden.

Maar dat betekent ook dat je mensen goed bij besluiten moet betrekken, maar dat je als politiek er bewust van moet zijn dat niet alle verschillende belangen te verenigen zijn en dat er knopen moeten worden doorgehakt. En het is niet zo simpel als de meerderheid beslist. Juist het beschermen van minderheden is een plicht van de democratie. Maar het houdt ook in op die momenten waar het proces niet goed is gegaan op de rem durven trappen en zeggen, dit moet over. Ongeacht of daar dan echt een andere uitkomst uit volgt. Maar vanuit het besef dat de verandering vooral gericht is op hoe je met stadjers omgaat. En om te laten zien dat je die verandering ook serieus neemt.

Groningse nuchterheid

Ja voorzitter de samenleving is continue aan veranderingen onderhevig. En natuurlijk heeft dat impact op de samenleving. De fascinatie voor nieuw en de onderwaardering voor wat er al is, dat is wat we zien bij dit college. En wat we missen is wat Groningse nuchterheid. Als we dat wat vaker voor ogen zouden hebben, die Groningse nuchterheid, dan ben ik er van overtuigd dat het in Groningen nog een stukje beter kan.